voru proslavlja 40letnico drž. šol. zakona ter ob sklepu z učiteljstvom zakliče trikratno „Slava!“ presvetlemu cesarju, nakar se odpoje še ces. himna. — Nato se spominja dveh umrlih tovarišev Ljudevita Kranjca, učitelja v Lozicah, ter Antona Bezga, učit-lja na Gočah. Učiteljstvo jima zakliče: „Blag spomin!“ — 2. Po izvolitvi dveh zapisnikarjev poda nadzornik svoje uradno poročilo o stanju nadzorovalnih šol, ki je bilo prav temeljito. Zato je iskreno obžalovati, da se ga samo prečita, namesto da bi se ga vsaj pozneje hektografiranega razširilo med učiteljstvom. Da se to vsaj zanaprej zgodi, prosim oba zastopnika učiteljstva za posredovanje pri okrajnem šolskem svetu. — 3. Poroča tov. A. Stritar o biološki metodi pri prirodopisnem pouku — kratko pa jedrnato. — 4. Splošno temo: Roditeljski sestanki je nadzornik izbral kot poročevalko tov. P. Vilharjevo iz Kala, ki je svoj lepi in temeljiti spis prečitala s prav veliko vnemo. Obljubila je piscu teh vrstic, da ga priobči v „Domačem ognjišču“, kakor hitro ji ga vrne deželni šolski svet. — Po končanem referatu je prečital g. nadzornik nekaj tez, ki jih je izvedel iz vseh doposlanih izdelkov in so se soglasno sprejele. — Od nadaljnih točk omenjam, da je bil izvoljen v stalni odbor poleg dosedanjih: Česnik, gdč. Dovganova, Horvat, Juvanec, Skala še ravnatelj meščanske šole v Postojni, tovariš Jož. Brinar. — Dalje se sklene uvesti v petem razredu dekliške šole v Postojni posebne knjige za realije. — Samostojni nasvet je bil eden, ki ga je priobčil tov. Justin, in sicer ta, da se vnovič natisne lepi zemljevid „Postojnskega okraja“, ki ga je pred 14 leti narisal rajnki tov. Fettich-Frankheim, ter se je o tem zemljevidu pohvalno izrazil prof. Orožen. — Popravo in izpopolnitev zemljevida je prevzel tov. Juvánec iz Postojne, ki mu bodo pomagali šolski voditelji. Prav dobro in natančno so poročale o podrobnih učnih načrtih za ženska ročna dela posameznih kategorij na ljudskih šolah v ta namen izbrane učiteljice. V debato je posegel le nadzornik. O nekaterih needinih točkah se je sklepalo šele po dovršeni konferenci. — Z zadoščenjem je vzelo učiteljstvo na znanje, da vbodoče odpadejo splošni referati. — Končno nadzornik čestita tov. Jer. Ravnikarju na izvolitvi za deželnega poslanca ter ga prosi, da bi se potrudil za izboljšanje našega gmotnega stanja. Tovariš-poslanec se zahvali na čestitki in obljubi delovati po svoji moči tudi v tem smislu; vendar pripominja, da se mora poprej reformirati deželni šolski zakon, ker je zastarel. Jako umestno vzklikne pri tej opazki naš ljubi tov. Zaman: „Ej, naše plače so pa še bolj zastarele!“ je zbudilo glasno odobravanje in veselost. — Med obedom nas je razveseljeval krepki moški zbor z lepimi pesmimi in tako prekrasnimi glasovi, da se je neki gospod izrazil, da obžaluje, ker si ti pevci ne poiščejo boljšega kruha kot v tujini. — Končno omenjam, da nas je posetil pri obedu naš c. kr. okrajni glavar Fr. Schitnik, ki mu je napil tov. Skala, ker je bil letos imenovan za glavarja in pa ker je odkritosrčen prijatelj učiteljstva. — Poročam še, da je pobiral blagajnik našega okr. učit. društva članarino ter z veseljem konštatujem, da so mu ostali zvesti skoraj vsi dosedanji udje, a obenem jih še precej na novo pristopilo. — V najlepši slogi smo se razšli, žal, le prezgodaj na svoja mesta.

S Tolminskega nam pišejo: Dne 2. t. m. se je vršila vzklicna razprava pred okrožnim sodiščem v Gorici zastran žalenja časti Ivana Mahniča, učitelja voditelja v Policah na Cerkljanskem po kaplanu Kosu v Cerknem. Učitelj Mahnič je ustanovil v Policah bralno društvo „Jasna Poljana“, ki je bodlo v oči cerkljansko duhovščino. — Ko je nekoč imel kaplan Kos, ki je bil obenem tudi katehet za poliško šolo, običajno izpraševanje za velikonočno izpoved, se je izrazil nekako tako-le: „Čudno, da greste na limanice učitelju Mahniču, ki nič ne verjame in nima nikake veljave; jaz sem z njim govoril in vem, da je brezverec.“ Četudi je bil vsak prisotnik prepričan, da bo obtoženec že pri prvi razpravi obsojen, je sodnik Sterle kaplana oprostil in prisodil stroške učitelju Mahniču. — Pri vzklicni razpravi je v polnem obsegu zmagal Mahnič. Kaplan Kos, ki se je v krščanski ljubezni do svojega bližnjega tako odlikoval, je bil obsojen na 50 K kazni in v plačilo vseh stroškov, ki ne bodo tako neznatni. To je zaslužena lekcija duhovščini, nam pa impuls do nadaljnega dela za probudo naroda. — „Primorski List“! Kdor se zadnji smeje, se najbolje smeje! Capito?

Pravicoljub.

Opozarjamo na razpis službe šolskega vodje na enorazrednici v Sele-Vrhih, okraj Slovenjgradec. Kraj leži tričetrt ure od mesta Slovenjgradec v prijetni, romantični, tihi dolinici. Višina 411 m je samo 2 m večja od one mesta Slovenjegradca. Do železniške postaje Št. Jedert je tudi samo 1 uro. — Šolske razmere so povoljne. Kraj je kakor nalašč za take, ki žele samostojno delovati. Pri oženjenih prosilcih prevzame soproga lahko pouk v ženskih ročnih delih.

Družbi sv. Cirila in Metoda je darovalo „društvo čeških učiteljev za zgradbo učiteljskih konviktov“ v Pragi po g. V. Kubinu, učitelju v Žižkovem pri Pragi — 200 K. Požrtvovalnim in narodnozavednim češkim učiteljem, ki se spominjajo naše prepotrebne šolske družbe, bodi izrečena najiskrenejša zahvala! Slovenci, posnemajte jih!

Popravek. Vse častite sotrudnice in sotrudnike, ki se udeleže XXI. glavne skupščine „Zaveze avstr. jugoslov. učit. dr.“ v Mariboru, prosimo, da se oglase glede banketa in zaradi prenočišča vsaj do 20. julija pri gosp. **Miha Neratu** lj. šol. ravnatelju v Leitersberg-Karčevini-Maribor, (ne Hrastu, kakor je bilo zadnjič pomotoma natisnjeno v oklicu tov. Požegarja).

Razgled po šolskem svetu.

— **Za novega rektorja** levovskega vseučilišča je za leto 1909/10. izvoljen državni poslanec dr. Glombinjski.

— **Za častnega doktorja** je imenovalo vseučilišče v Cambridgu na Angleškem ob priliki Darwinove stoletnice graškega vseučiliškega profesorja dr. Graffa, ki zastopa na slavnostih graško vseučilišče. Dr. pl. Graff je predstojnik zoološkega zavoda na graškem vseučilišču in je napisal že več znanstvenih zooloških del.

— **Za rektorja dunajske univerze** je izvoljen za l. 1909/10. profesor teologije dr. Henrik Swoboda.

— **Na graški univerzi** je bil izvoljen za rektorja najhujši nacionalec, dež. poslanec in predsednik akademične podružnice „Südmarke“ dr. Kratter, ki vedno nastopa proti slovenskim slušateljem.

— **Zatvoritev vseučilišča v Zagrebu.** Rektor vseučilišča je naznanil akademičnemu dijaštvu, da senat v sporazumljenju z vlado zapre vseučilišče, ako bi se ponavljale demonstracije proti privatnemu docentu dr. Košutiću, znanemu preiskovalnemu sodniku v „veleizdajniškemu“ procesu. V napredni mladini, ki tvori pretežni del dijaštva, se pojavlja gibanje v smislu, da rajši izgube semester, nego da bi dopustili obsovraženje docenta.

— **Srah pred cirilico na Hrvaškem.** Kakor govore, bo cirilica že v prihodnjem šolskem letu izključena iz ljudskih šol, in nove knjige baje že tiskajo.

= **Jagičev naslednik.** „Čas“ poroča z Dunaja, da je komisija filozofske fakultete že vdrugič predložila unico loco profesorja Bernekerja naslednikom Jagića na dunajskem vseučilišču. Ako bi bil ta predlog potrjen, bi bilo s tem odločeno, da se Jagičeva stolica razdeli na dve, na linguistično in literarno-historično.

— **Novo vseučiliško poslopje** začnejo prihodnjo jesen graditi v Inomostu.

— **Hrvaški otroci v tujih šolah.** Hrvatje v Reki so koncem šolskega leta izračunali, da je hodilo na Reki v minolem šolskem letu 2640 hrvaških otrok deloma v italijanske, deloma v madjarske šole.

Češko manjšinsko šolstvo. Najboljši dokaz, kako manjšinske šole „osrednje šolske matice“ onemogočijo germanizacijo, so ta-le števila: leta 1900. je bilo v takozvanem nemškem jezikovnem ozemlju 14.518 čeških šolskih otrok, do 1908 je naraslo to število na 22.857.

— **Nemško dijaštvo v Gradcu** je poslalo nemškonacionalnim državnim poslancem protest proti italijanski pravni fakulteti v Trstu. Dijaštvo zahteva, naj se najpoprej izpopolnijo nemška vseučilišča, preden se vobče misli na „tujejezična“, in naj poslanci pomislijo, da bi potem utegnili dobiti vseučilišče tudi Jugoslovani! Graški „Tagbl.“ pa pravi, da je za nemške poslance iz mnogih vzrokov priporočljivo, ako glasujejo za pravno fakulteto v Trstu: Nemci rabijo v parlamentu italijanske opore in tudi v Trstu niso Nemcem Italijani tako nevarni nasprotniki kakor napredujoči Slovenci!

— **Novi rektor zagrebškega vseučilišča.** Za šolsko leto 1909,/10. je bil izvoljen za rektorja zagrebškega vseučilišča dr. Josip Volović, javni redni profesor sv. pisma na bogoslovni fakulteti.

— **Za rektorja češke tehnike v Pragi** je za šolsko l. 1909./10. izvoljen zopet profesor Bertl, ki je tudi letos rektor te visoke šole in katerega je naučni minister grof Stürgkh hotel klicati na odgovori, ker je v svojem imatrikulacijskem govoru na lep in zmeren način obsodil izgrede nemškega dijaštva. Ta nova izvolitev je profesorju Bertlu častno zadoščenje za neopravičene vladne šikane.

— **Častnim doktorjem univerze v Cambridgu** je imenovan dr. F. Veydovsky, ki gre kot zastopnik češke univerze v Pragi na cambridške slavnosti v proslavo 100 letnice Darwina.

— **Za obmejno poljsko šolstvo** v Šleziji je daroval učiteljski zbor na realki v Levovu 2000 K, učiteljski zbor VIII. gimnazije v Levovu pa 1000 K. — Poljaki nabirajo grunvalski dar ter hočejo nabrati tekom leta en milijon kron za obmejno šolstvo.

— **Profesor Martens umrl.** Iz Petrograda poročajo: Profesor Martens, ki je zastopal Rusijo na Haaški mirovni konferenci ter je znan iz mirovnih pogajanj z Japonsko, je umrl na poti v Livlandijo.

— **Meščansko šolstvo v Avstriji in na Slovenskem.** V Avstriji imamo sedaj 876 meščanskih šol, med temi 299 čeških, 5 hrvaških, 11 italijanskih in 1 slovensko (v Postojni). V slovenskem ozemlju imamo pa mnogo nemških meščanskih šol, ki nam v narodnem oziru mnogo škodujejo: v Celju, Ptuju, Mariboru, Beljaku, Celovcu, Velikovcu, Borovljah (nova), v Krškem itd. Priporočamo deželnemu odboru na Kranjskem, naj se briga za ustanovitev meščanskih šol na Kranjskem. Slovencem se v Gradcu samo zaničljivo muzajo, ako zahtevajo meščanske šole na Štajerskem; menda vbodoče ne bo bolje.

Z gospodarskega polja.

= **Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani** ima učlanjenih 152 zadrug. Prometa je imela pretečeno upravno leto 18,261,762 K 88 vin. V tekočem letu je znašal promet že v prvih mesecih 17 milijonov kron. Na občnem zboru je sprožil posl. Gabršček misel o ustanovitvi jugoslovanske zadružne banke. V upravnem odboru je tudi tov. Jos. Lapajne. učitelj v Cerkljah.

= **Češki kmetiški naraščaj** mora biti res zgled kmetiški mladini vseh evropskih narodov. Dne 22. pret. m. se je odpeljalo 55 članov mladinske agrarne organizacije na Dansko, v to najnaprednejšo kmetiško državo, da bi spoznali tamošnji napredek v vseh panogah kmetijske produkcije in izkušnje doma uporabili.

= **Avstrijska poštna hranilnica** je imela v preteklem letu 227 milijonov kron vlog. Število vlagateljev je naraslo na 42 tisoč. — Promet s čeki je dosegel triindvajset milijard in pol kron.

= **Živinorejske zadruge** se prav pridno ustanavljajo in so tudi največjega pomena za kmetovalca v sedanjem času. Pa ne samo živinorejske zadruge, nego tudi zavarovalnice za govejo živino morajo iti roko v roki ena z drugo. Prejšnji teden so ustanovili v Cerknem na Goriškem živinorejsko zadrugo in pa tudi zavarovalnico za živino.

Raznoterosti.

× **Kako čislajo Nemci svoje zaslužne može!** Največji nemški lirik je bil Heine. Vzlic temu nima še v nobenem nemškem mestu dostojnega spomenika. Rajna naša carica je dala na otoku Krku postaviti krasen spomenik Heineju, ki ga je visoko spoštovala. Sedaj je kupil ta grad nemški cesar, ki ni imel nujnejšega opravila, kakor da je spomenik — prodal za 10.000 mark. Kupil ga je hamburški založnik Campe in tako so sedaj Nemci dobili spomenik za Heineja, če tudi po — licitaciji. Bismarcku seve se godi drugače.

× **Mednarodnega kongresa kemikov v Londonu,** ki se priredi prihodnje leto, se udeležijo tudi češki učenjaki v velikem številu. Dovolil se jim je celo posebni češki pripravljalni odbor, kar Nemce seveda grozno jezi, ki neradi vidijo uspehe slovanskih učenjakov. Odtod izbruhi nemških nacionalnih listov proti Čehom.

Listnica uredništva.

V. Z. v G.: O Žirovnikovi aferi izpregovorimo prihodnjič. — P. M.: Oboje prejeli. Porabimo čimprej. Pozdrav! — F. S. v T.; Mi verjamemo, kar pišete. Drugače ne more biti. O drugem ustno ali pismeno. — Naslov za počitnice: „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Pozor! Današnji številki so priložene položnice. Tovariši, poslužujte se jih prav pridno! Vesele počitnice! Upravnik.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 1886. **Kranjsko.** 110 1—1

Na enorazredni ljudski šoli v Starem kotu se razpisuje v stalno nameščenje služba učitelja-voditelja s postavnimi prejemki in z užitkom prostega stanovanja oziroma postavne stanarine.

Prosilci, ki v kranjski javni šolski službi še niso stalno nameščeni, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno fizično sposobnost za šolsko službo.

Pravilno opremljene prošnje naj se službenim potom tuuradno predlože do 5. avgusta 1909. l.

C. kr. okrajni šolski svet v Kočevju,
dne 5. julija 1909.

Z. 572/II. **Štajersko.** 109 1—1

Im Schulbezirke Windischgraz kommen nachstehende Lehrstellen zur definitiven Besetzung:

1. An der zweiklassigen Volksschule in Sankt Johann bei Unterdrauburg (Post Miss an der Drau), dritte Ortsklasse, die Oberlehrerstelle;

2. an der einklassigen Volksschule in Siele-Verhe (Post Windischgraz), zweite Ortsklasse, die Lehrer- und Schulleiterstelle.

Beider Landessprachen vollkommen mächtige Bewerber um diese Stellen haben ihre gehörig belegten Kompetenzgesuche bis längstens 31. Juli 1909 an die betreffenden Ortschulräte einzusenden.

Nachzuweisen ist die Befähigung zur subsidiarischen Erteilung des katholischen Religionsunterrichtes.

Št. 1775. 108 1—1

Na šestrazredni ljudski šoli pri Sv. Lovrencu v Slov. gor. se stalno ali začasno namestiti učiteljski službi z dohodki po III. krajnem razredu in s prostim stanovanjem. Ena moč dobi dve izbi, kuhinjo, čumnato, klet, tedaj za oženjeno moč pripravno.

Moški prosilci naj vložijo svoje redno opremljene prošnje predpisanim potom do 31. julija t. l. pri krajnem šolskem svetu pri Sv. Lovrencu v Slov. gor., p. Juršinci.

Okrajni šolski svet v Ptuju,
dne 1. julija 1909.

Našim rodbinam priporočamo 19

- Kolinsko cikorijo -

Slavnemu učiteljstvu in ostalemu občinstvu se priporoča za obilen obisk

gostilna „pri Jurju“

na Dolenjski cesti

(v bližini dolenjskega kolodvora).

Priznano izborna vina, dobra kuhinja, lep senčnat vrt, steklen salon.

Točna postrežba, nizke cene!

Z odličnim spoštovanjem

Jurij Marenče,

87 10—4 gostilničar.

Slaščičarna in pekarija

Jakob Zalaznik

Stari trg 21 22 8—7

Mestni trg 6 - Sv. Petra cesta 26

V poletnih mesecih

sladoled in ledena kava.

KAVARNA.

Telefon št. 194.

Slavnim šolskim vodstvom in gg. učiteljem vljudno priporočam svojo

izvrstno urejeno

knjigoveznico.

Izvršujem vsa v knjigoveško stroko spadajoča dela.

Za šolske in druge knjižnice sem upeljal posebno trpežno in lično vezavo, namreč v celo močno platno ravno za isto ceno kakor do sedaj pol platno.

Pri večjih naročilih 10% popusta.

Za mnogobrojna naročila se priporoča

Anton Janežič

knjigovez 24 10—7

Ljubljana, Florijanske ulice 14.

Snažno se oblači

vsa rodovina, ki si naroči zbirko vzorcev iz češke tkalnice 111 52—1

Marije Jirsové

v Novém Hrádku n/Met.

(dobaviteljica deželne osrednje zveze učiteljskih društev v Češkem kraljestvu).

Dobiva se 2—8 metrov dolgih odrezkov **cefira, kanafasa, flanele, platna, modrotiska** itd. Zavoj 45 m za **18 K,** najlepša kvaliteta 40 m za **20 K** franko, tudi polovico zavoja za **9,** ozir. **10 K.** Blago je stalnobarvno in močne kakovosti.

Naročite in ostanete stalni odjemalci. **Vzorci blaga zastonj in franko.**